

Koulutuksen ja työelämän yhteistyöllä kohti relationaalista asiantuntijuutta

OHOSKE 26.3.2021

Tarja Liinamaa (KT, JYU)

tarja.liinamaa@jyu.fi

Tuulikki Ukkonen-Mikkola (KT, JYU)

tuulikki.t.ukkonen-mikkola@jyu.fi

Yhdessä – hanke (OKM) -> Kehittäjäpäiväkotiverkoston päiväkotien kanssa

Kehitetään harjoittelun **ohjauksen käytänteitä**,
työelämässä toteutuvien **opintojen**
oppimisympäristöjä sekä yliopiston opettajien ja
tutkijoiden **ohjausosaamista**

- mm. erityisesti verkkopedagogiikan ja etäohjauksen osaamista ja käytäntöjä siten, että ohjauskoulutus on päiväkotien henkilöstölle yhdenvertaisesti saavutettavissa
- JYU kouluttajien ohjausosaamisen vahvistaminen (yhteistyössä JYU koulutusrakenteisiin kytkien?)

Kehittäjäpäiväkotiverkoston päiväkotien kanssa

Oppimisympäristöjen ja ohjausosaamisen kehittäminen

- juonteena ***jatkuvan oppimisen periaate*** ja ***relationaalisen asiantuntijuuden rakentuminen***

Työelämän ja yhteiskunnan muutokset edellyttävät **jatkuvaa oppimista ja asiantuntijuuden uudelleen rakentamista**

”Jatkuvalla oppimisella vastataan tarpeeseen kehittää ja uudistaa osaamista elämän ja työuran eri vaiheissa (OKM; SITRA)”

”Suomen tulevaisuus rakentuu jatkuvalla oppimiselle (OKM)”

Jatkuva oppiminen varhaiskasvatusalalla

Koulutusvaiheen
oppiminen (n. 3- 5 v)

Pre-service -vaihe

*Jatkuvaan muutokseen ja
kehittämiseen liittyvä
osaaminen* (Suvanto, Liinamaa
& Ukkonen-Mikkola 2020)

Työelämässä tapahtuva
oppiminen

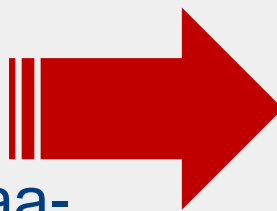
In-service –vaihe

*Pedagoginen johtajuus
varhaiskasvatusalalla: Henkilöstön
oppimisen ja toimintakulttuurin
johtamista* (Parrila & Fonsén 2016)

Jatkuvan oppimisen mahdollisuudet koulutuksen ja työelämän yhteistyössä

- Opiskelijoiden ja varhaiskasvatushenkilöstön yhteinen oppiminen
- Ns. rajapintoimintaa-/rajavyöhyketoimintaa (ks. seuraava dia)

Varhaiskasvatusalan moniammatillinen luonne

- > *Oppiminen työyhteisössä*
”Yhteisöllinen ja sosiaalisesti rakentuva oppimisprosessi”

Rajavyöhyketoiminnasta

Rajavyöhyketoiminnassa merkityksellistä on **toimijoiden yhteinen tavoite sekä halu ja rohkeus uudistua**. Toimijoiden erilaisuus, keskinäinen riippuvuus ja halu kehittyä luovat edellytyksiä rajavyöhyketoiminnalle. (Edwards 2010.)

Yliopiston ja päiväkotien rajavyöhykkeellä on mahdollista yhdessä neuvotellen ja reflektoiden löytää ratkaisuja muuttuviin varhaiskasvatuksen haasteisiin ja vaatimuksiin

(ks. Carlile 2004; Edwards 2010; Ukkonen-Mikkola & Turtiainen 2016).

Relationaalinen asiantuntijuus mahdollistuu koulutuksen ja työelämän rajavyöhykkeellä

Relationaalisessa asiantuntijuudessa on kyse **ymmärryksestä ja luottamuksesta omaan, käytäntöä tukevaan tietoon sekä taidosta tunnistaa ja vastata toisten tarjoamaan tietoon**. Keskeistä relationaalisessa asiantuntijuudessa on taito neuvotella ja toimia yhdessä työhön ja toiminnan tavoitteeseen (toiminnan kohde) liittyvistä merkityksistä, jolloin opitaan muilta ja tuodaan myös oma osaaminen muiden käyttöön. Näin mahdollistuu yhteisen uuden tiedon luominen. (Duhn, Fleer, & Harrison 2016; Edwards 2010).

OHOSKE-hanke voi vastata kohtaamattomuuteen tukemalla päiväkotien ja koulutuksen ohjaavien opettajien ohjausosaamista.

Jatkuvan oppimisen ja relationaalisen asiantuntijuuden paikkoja ja mahdollisuuksia

Ohjatut harjoittelut ja opiskelija päiväkodin yhteisössä (KK)

- ” OPISKELIJA YHTEISÖN JÄSENEÄ” (Liinamaa 2014) (ml. alalle sitoutuminen)

Kandivaiheen ohjatut harjoittelut:

- Perusharjoittelu 7 op
- Syventävä harjoittelu 8 op

- ”Uuden yhteisön jäsenen ihmettely ja kysymykset”
- Opiskelija nähdään mahdollisuutena käynnistää yhteinen asioiden tarkastelu ja oppiminen

Ohjaajakoulutukset tällä hetkellä:

- Tervetuloa ohjaajaksi (etätapaamiset)
- Tutkimusmatka ohjaussuhteisiin - prosessi

Jatkuvan oppimisen ja relationaalisen asiantuntijuuden paikkoja ja mahdollisuuksia

Uutena kehittäjäpäiväkoti-verkosto

- Verkostokohtainen työskentely, jossa keskeisenä työelämän tarpeet ja lähtökohdat

- **Esim. Varhaiskasvatuksen laadun arviointi ja kehittämistyö (KM)**

- Laadun peili – työtapa, *ulkopuolinen peilaus*, jossa arviointimenetelmien kehittäminen
- Vertaispäiväkoti - toiminta (*esim. varjostaminen, yhteinen oppiminen ja hyvien käytänteiden jakaminen*)

OHOSKE- ohjausosaamisen JYU teemoina mm.

- Ohjaussuhteet (Liinamaa 2014), vuorovaikutus (esim. NLP) sekä ammatillinen toimijuus ja reflektiivisyys (Eteläpelto, Vähäsantanen & Hökkä 2013; Ukkonen-Mikkola 2018)
- Merkityksellistä on koko tiimin sitoutuminen opiskelijan ohjausprosessiin (Liinamaa 2014)
- Ohjatun harjoittelun luomat mahdollisuudet **aktivoida** ja tukea yliopiston opettajien ja tutkijoiden, opiskelijoiden ja koko kasvattajatiimin relationaalisen asiantuntijuuden kehittymistä osana jatkuvaa oppimista (Edwards 2010; Liinamaa 2014; Ukkonen-Mikkola & Turtiainen 2016)

Yhteiset tavoitteet ja edellytykset

- Yhteisöllisen ja jatkuvan oppimisen valmiudet
- Varhaiskasvatusalalle sitoutuminen
- Työhyvinvoinnin tuki

Keskeistä OPPIMISEN ja oppimisprosessien tuki!

Koulutuksessa ja työelämän ympäristössä oppimisprosessien ohjaus

- rakenteiden ja ohjaustoiminnan muodossa

Yhdessä ja erikseen sitoutuminen ja resurssointi (esim. johtajan merkitys kehittämistyössä)

Varhaiskasvatusalan ja koulutuksen organisaatioiden eri tasoilla

Kiitos !

Yhteistyössä eteenpäin!

Lähteet

- Edwards, A. 2010. Being an Expert Professional Practitioner: The Relational Turn in Expertise. London: Springer.
- Carlile, P. 2004. Transferring, Translating and Transforming. Organizational Science 15(5), 555–568.
- Liinamaa, T. 2014. Merkityksellisen ohjaus- ja vuorovaikutussuhteen olemus lastentarhanopettajakoulutuksen ohjatussa harjoittelussa. Jyväskylän yliopisto.
https://jyx.jyu.fi/dspace/bitstream/handle/123456789/44197/978-951-39-5807-7_vaitos19092014.pdf?sequence=1
- Ukkonen-Mikkola, T. & Turtiainen, H. 2016. Työssäoppiminen koulutuksen ja työelämän rajavyöhykkeellä. Varhaiskasvatuksen tiedelehti. JECER. Journal of Early Childhood Education Research 5(1), 44-68. <http://jecer.org/fi/tyossaoppiminen-koulutuksen-ja-tyoelaman-rajavyohyikkeella/>